

LISA GRAF

Lindt & Sprüngli

Dve rodiny
a jedna čokoládová vášeň

Lindt
&
Sprüngli

Dve rodiny
a jedna čokoládová vášeň

Z nemeckého originálu:

Lisa Graf: Lindt & Sprüngli: Zwei Familien, eine Leidenschaft

First published in 2024 by Penguin Verlag,

a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH,

München, Germany

Copyright © Lisa Graf, 2024

Vydalo vydavateľstvo Verbarium s. r. o., pod značkou Cappuccino,
Bratislava, 2025

Preklad: Zuzana Dodoková

Jazykové redaktorky: Anita Ráczová a Natália Hattalová

Zodpovedná redaktorka: Ildikó Jančo Mészáros

Návrh obálky: Bürosüd

www.buerosued.de

Fotografie na obálke: © Laura Kate Bradley, Joanna Czogala/Arcangel

Grafická úprava: Kinga Václavová

Tlač: Central Dabasi Nyomda Zrt.

ISBN 978-80-8219-166-3

LISA GRAF

Lindt
&
Sprüngli

Dve rodiny
a jedna čokoládová vášeň

cappuccino

Čas neplynie

„Čas ticho stojí, neplynie,
to my sa ním plavíme;
[...]

V lúči slnka sa zablysla
kvapka rannej rosy;
deň môže byť vzácna perla,
čo storočie nosí.“*

Gottfried Keller

* *prebásnil Rastislav Dodok*

PROLÓG

Katharina sa slastne nadýchla. Vzduch bol presýtený omamnou vôňou čokolády, vanilky, škorice a jemných orieškových tónov. Zo všetkých strán ju obklopovali figúrky zajačikov a ikonické čokoládové guľôčky. Boli ako malé poklady ukryté v pozlátkach, ktoré sa ligotali zlatistými a striebornými odleskami, ba aj všetkými farbami dúhy. Zrak jej zablúdil k regálu plnému čokoládových tabuliek. Vedľa nich ležali elegantné biele, ale aj vyzývavo farebné kolekcie s pralinkami – väčšie i menšie obdĺžniky a štvorcíky, decentné, ale i odvážne pestrofarebné škatuľky. Mama im počas prehliadky slúbila, že si môžu niečo vybrať, no Katharinin košík zatiaľ zívaj prázdnotou, stále sa totiž nevedela rozhodnúť. Ako si má vybrať, keď v múzeu čokolády Lindt vyzerá všetko tak neodolateľne!

Kam však všetci zmizli? Katharina sa zmätene rozohľadala okolo seba. Mama čakala pri pulte uprostred obchodu, kde jeden *maitre chocolatier* a jedna *maitresse chocolatier* – majstri čokolatieri písali cukrovou polevou na sladké pochúťky venovania podľa želania zákazníkov. „Pre babku Fanny,“ kreslil starostlivo majster na jednu čokoládovú tabuľku, „Pre tetu

Sibylle,“ pridala majsterka na druhú. Obom trónili na hlavách vysoké cukrárske čiapky a snehobiele zástery im zdobila úhľadná zlatá výšivka s názvom čokoládovne.

Ale kde sú jej bratia? pátrala ďalej pohľadom Katharina. Chlapci ešte stále postávali pri čokoládovej fontáne, ktorá ich očarila hneď ako vkročili do múzea. Z mohutnej šľahacej metly umiestnenej v deväťmetrovej výške lenivo stekal na obrovskú pralinku prúd hodvábnej čokolády. Fontána nepochybne patrila k najväčším svojho druhu na svete. Katharina začula, ako o nej bratia vzrušene diskutujú. Koľko čokolády sa tam vlastne skrýva? Dá sa vôbec jesť? Ak áno, akú môže mať chuť? Treba ju zohrievať, aby zostala v tekutom stave? A čo sa s ňou stane, keď všetci odídu a brány múzea sa zatvoria?

Katharina sa čudovala, že bratia ešte nestratili záujem, keďže sa počas prehliadky zastavili pri každej novej ochutnávke. Aj ona okoštovala všetko, čo jej prišlo pod ruku, od tmavej čokolády s najvyšším podielom kakaa cez svetlejšie mliečne srdiečka až po biele guľôčky, ktoré voňali vanilkou a orieškami. Zamávala na bratov a pohľadom zablúdila k stene, kde viseli zarámované portréty, historické fotografie továrne a dobové reklamné plagáty na mačacie jazýčky a tabuľkové čokolády.

„Čo si objavila?“ vyzvedala sa mama, ktorá svoj nákupný košík medzičasom stihla celkom slušne naplniť. Darčeky s venovaním dostanú aj strýko Anton s tetou Milou a takisto i mamine kolegyne.

Katka zamyslene ukázala na portréty. Mame chvíľu trvalo, kým pochopila, čo má na mysli.

„Hm, áno... volali sa rovnako ako tvoji bratia,“ pohľadom prechádzala po obchode. „Ach, tu sú tí dvaja!“

Chlapci sa konečne odtrhli od fontány a s hrmotom sa vynorili medzi policami. David mal vyhrnutú košeľu, zatiaľ čo mladší Rudi zasa polepenú ofinu. Hľadám len nie od čokolády!

„Vari si nespadol do fontány?!“ spýtala sa pobavene mama.

Rudi sa len uškrnul a pokrútil hlavou. „Bolo mi teplo, tak som si vopchal hlavu pod vodovodný kohútik,“ vysvetľoval a ukázal smerom k toaletám.

„Aha,“ prihovorila sa im sestra s prstom namiereným k fotografiám. „Všimli ste si niečo?“

„Samí starci,“ usúdil Rudi. „Žijú vôbec ešte?“

„Nezmysel!“ odpovedal David, „pozri sa na nápisy, tie obrazy musia mať tak milión rokov!“

„No tak, nič iné ste si nevšimli?“ skúšala ich sestra.

„Prvý zhora sa volá David a ten vedľa neho je Rudolf. Ako my dvaja...“ poznamenal Rudi.

„Ach, pozri sa,“ upozornil ho brat, „tu je ďalší Rudolf.“

„A tí dvaja pod nimi vyzerajú ako dvojčatá, počkaj, akože sa volajú... Johann Rudolf a David Robert...“ Chlapci sa na seba prekvapene pozreli.

„No žiadna Katharina tu nie je,“ pokrčil plecami David a zahľadel sa na sestru. „Aká smola!“

„Na portrétoch nevidím žiadnu ženu,“ skonštatovala zamyslene Katharina.

„V rodine boli asi iba chlapci,“ domýšľal si Rudi.

„A odkiaľ by sa asi tak vzali, ty mudrlant?“ zahriakla ho sestra. „Pokiaľ sú tie dvojčičky synmi jedného z mužov uprostred, museli predsa mať aj mamu.“

„A som si istá, že aj nejaké sestry,“ zamiešala sa do rozhovoru mama.

„A kde teda boli, keď tu nie sú?“ spytoval sa zmätene Rudi.

„Doma,“ odvetil David. „Neboli dôležité, aspoň nie z hľadiska továrne na čokoládu.“

„Odkiaľ to môžeš vedieť?“ rozhorčila sa Katharina.

„Inak by tu viseli aj ich obrazy,“ odvetil David.

Mama zastavila sprievodkyňu, ktorá práve smerovala k novej skupine návštevníkov. „René, prosím,“ oslovila ju, „moja dcéra má ešte jednu poslednú otázku.“

„Počúvam. Ak budem vedieť, rada ju zodpoviem.“

Katharina sa zrazu zháčila. „A čo ženy?“ vysúkala zo seba nakoniec. „Na fotografiách vidieť len mužov, ktorí sa volali ako moji bratia.“

„Hm, máš pravdu. V skutočnosti ide o dve rodiny. Ale pokiaľ viem, jeden z Rudolfov sa nikdy neoženil a nemal ani deti.“

„A ten druhý?“ spýtala sa Katharina.

„Oženil sa a mal dvoch synov, tu ich môžete vidieť: Rudolfa a Davida.“

„Žiadne dcéry?“ pokračovala Katharina.

„O tom, žiaľ, nič neviem,“ povedala René.

„A koho si vzal za manželku?“ zapojila sa aj mama.

„Nuž, jej meno nepoznám a nemáme ani jej podobizeň, mrzí ma to.“

Katharina sa ešte chystala niečo povedať, no predbehol ju rozstrapatený Rudi. „Určite sa volala Katharina,“ vyhlásil.

„Kto? Manželka Rudolfa číslo jeden alebo sestra Rudolfa číslo dva?“ spýtala sa Katharina.

„Obe,“ odvetil bez zaváhania Rudi. „Tí si nad menami nelámali hlavu, veď dokola používali tie isté. Určite to tak bolo aj v prípade dievčat.“

„Skúsím popátrať,“ sľúbila im René. „Možno niekde natrafím aj na portréty tých vašich Katharín, aby som ich mohla ukázať návštevníkom. Teraz však už musím ísť, čakajú na mňa návštevníci. Adieu!“ rozlúčila sa s úsmevom.

„Adieu!“ zvolala mama. „O rok prideme zas a porozprávate nám, čo ste zistili.“

„Aspoň o jednej Katharine,“ zamumlal Rudi a nahlas potiahol nosom. „Možno aj o tej druhej.“

Z obchodu odchádzali s tromi zlatými figúrkami zajačikov, tuctom tabuľkových čokolád a s vrecúškom čokoládových guľôčok.

„Zbohom, fontána!“ Rudi sa ešte raz otočil, zamával ob-
rovskej šľahacej metle a bežal za ostatnými.

Medzitým sa zotmelo a od jazera fúkal studený vietor.
Všetci pridali do kroku, pretože autobus do Zürichu práve
prichádzal na kilchberskú zastávku.

1826

RUDOLF

Bol začiatok mája, stromy medzi domami sa sviežo zelenali čerstvými výhonkami lipových listov. Rudolf uháňal zo školy, akoby mu horelo za päťami. Tentoraz sa nenechal ničím rozptyľovať. Nezastavil sa na nábreží rieky Limmat, aby pozoroval lodníkov, ako na dlhých úzkych drevených pramiciach prevážajú sudy, debny, slamu a baly látok. Obyčajne tam vydržal celé hodiny. No dnes sa ponáhlal domov. Očami sledoval párik kačíc letiaci ponad rieku. Keď pristávali na vodnej hladine, chlapec práve zahol na Marktgasse. Dvere cukrárne Vogel rozrazil tak energicky, až sa zvončeky nad nimi rozrinčali ako na poplach. Vnútri však našiel len Bertu s okrúhlou, ružovou tvárou a rukami, ktoré neboli omnoho väčšie než tie jeho, ale zato dvakrát také objemné. Práve nimi starostlivo ukladala na biely porcelánový podnos s jemným zlatým okrajom plnené trubičky a krehké oblátky.

„Servus, Rudi. Uliel si sa z poslednej hodiny?“ vítala ho Berta. „Inokedy domov tak neuháňaš.“

Rudolf nedal najavo, aký je sklamaný. Dúfal, že namiesto Berty, ktorá svojimi paprčami vyberala na podnos lahôdky,

bude stáť v obchode konečne jeho mama. Už-už mal ruku na kľučke zadných dverí, keď ho Berta začala utešovať. „Uvidíš, mame sa čoskoro polepši, znovu vstane a všetko bude zasa ako predtým,“ blábotala. „Teraz k nej musíš byť obzvlášť pozorný.“

Chlapec prebehol cez zadný dvor a rútil sa hore schodmi do bytu. Bol k mame v poslednom čase milý? Odkedy ochorela, neprešiel deň, aby si nepoložil túto otázku. Ale na nič neprišiel, okrem toho, že cesta zo školy mu vždy trvala príliš dlho. Ochorela, lebo si o neho robila starosti? Ani raz sa však na neho nehnevala... ona nikdy. Iba otec.

V kuchyni na stole stál hrniec s polievkou a dvoma krajcami chleba. Ale Rudolf nebol vôbec hladný. Opatrne otvoril privreté dvere na spálni. Mamkina pokožka bola skoro taká biela ako vankúš, na ktorom ležala, a priesvitná ako papier. Bolo cez ňu vidieť, ako jej v žilách pulzovala krv. Na čele sa jej perlil pot, oči mala zatvorené, no viečka sa jej chveli, akoby cítila, že v izbe niekto je. Fľaštička s tymianovou tinktúrou na nočnom stolíku bola prázdna. Rudolf otvoril skriňu, kde mama uchovávala vlastnoručne pripravené výtazky z bylín, no aj poháre boli prázdne. Dvierka skrine nepríjemne zavrzgali. Rudolf vyľakane obrátil hlavu, no mamu lomoz, našťastie, nezobudil. Ozvalo sa len slabé zachrčanie. Kedy bude mamka konečne zdravá? Raz sa predsa len vylieči a pripraví mu obed, zohreje polievku a vypočuje si, čo zažil v škole a čo videl po ceste domov. Dnes by jej napríklad tak rád porozprával, ako v mestskej priekope zazrel volavku bielu, ktorá svojím dlhým zobákom vylovila z vodných rastlín tučnú žabu. Na nábreží lodníci zasa preťažili pramicu a natiekla do nej voda. Keď jednu z debien vyhodili na breh, rozbila sa a vybehlo z nej prasa s hnedými flakmi a natrhnutým uchom. S kvičaním uháňalo smerom k mlynu. S kým sa mal o to všetko podeliť? Cítil sa, akoby žil celkom zbytočne. Dnes to nikoho nezaujímalo, rovnako ako ani v predošlé dni, odkedy mama ochorela. Otec

bol v dielni, Rudolfov brat David na stavenisku v Sihlquai a nejakej Berte o tom hovoriť nechcel. Vlastne mal iba mamu a nikoho iného.

Pomaly si sadol k stolu, aby sa najedol. Lyžicou si nabral studenú polievku a odhryzol z chleba. Len čo skončil, vtrielil do svojej komôrky a spod postele vytiahol malú plechovú škatuľku. Odfúkol prach z veka a vopchal si ju do vrecka. Kým odíde, ešte raz skontroluje mamku. Stále spala a pri dýchaní vydávala ten hrozivý chrapľavý zvuk, teraz o čosi tichší. Rudi zišiel po schodoch, prebehol cez dvor a zadným vchodom vošiel do obchodu. Pozdravil pani redaktorku Hurterovú, ktorá práve debatovala s predavačkou. Tá jej k štyrom rezom maslovej torty pridala ešte za hrst' praclíkov a pistáciových trubičiek.

„Dojedol si, Rudi?“ volala za ním Berta. „Kam bežíš?“

„Ešte musím niečo zariadiť,“ zakričal chlapec a zabuchol za sebou dvere. Stačilo len presvišťať cez uličku, ale nechcel, aby ho niekto videl. Preto radšej bežal po Marktgasse smerom k Münstergasse a po Krebsgasse zasa dolu. Ocitol sa pred zadným vchodom lekárne *U slona*. Vošiel dnu a do nosa mu ihneď udrela typická vôňa starého dreva a sušených bylín, ktoré boli uložené v úhľadne označených zásuvkách lekárenského mobiliáru a v uzavretých hnedých keramických nádobkách. Hoci bola lekáreň pomenovaná po slonovi, vpravo nad predajným pultom visela veľká škrvritá šťuka a vľavo vypchatý krokodíl, nie omnoho väčší ako šťuka, ale počtom zubov dravú rybu hravo strčil do vrecka. Pán Flückiger stál na rebríku s receptom v ruke a prehrabával sa v jednej zo zásuviek.

„Dobrý deň, pán lekárnik,“ pozdravil ho Rudolf.

Lekárnik si posunul okrúhle okuliare na špičku nosa a cez sklá sa zahľadel na chlapca: „Aha, malý Sprüngli. Čo ťa sem privádza? Hádám len nie si chorý?“

„Ja nie, ale mamka,“ zvestoval Rudolf. „Súrne potrebuje tymian proti kašľu.“

Kým lekárnik opatrne schádzal dolu rebríkom, krokodíl sa jemne rozhojdal. Vie dobre plávať a predsa nie je ryba, povedal Rudolfovi kedysi, keď sa tu zastavil s mamkou. Vtedy bol ešte malý a pri rieke vyčkával celé hodiny, dúfajúc, že uvidí krokodíla. Brat sa mu za to posmieval ešte niekoľko týždňov. Myslel si, že sa len vyhovára, že tam stojí tak dlho preto, lebo sa bojí vojsť do vody.

„Tvrdiš, že kašle? Odkedy?“ spozornel lekárnik Flückiger.

„Už dva týždne. Podchvíľou zaspí, je strašne bledá a pri dýchaní chrčí.“

„Má horúčku?“ pýtal sa ďalej lekárnik. „Rozpálené čelo, keď sa ho dotkneš?“

Tým si Rudolf nebol istý. „Ocko vraví, že horúčka ustúpila, ale je slabá a nevládze vstať.“

Lekárnik priniesol zozadu veľkú hnedú fľašu, precedil bylinnú tinktúru cez jemné sitko a naplnil ňou menšiu fľaštičku.

„Slabá, vravíš? To bude vyčerpanosť. Tá dobrá žena má plné ruky práce s obchodom, domácnosťou, s vami deťmi, a akoby to ešte nestačilo, pomáha aj všetkým susedom, keď sa ocitnú v núdzi. Tvoja mamka je anjel a vyzná sa v liečivkách skoro tak dobre ako ja.“ Lekárnik pretrel fľaštičku mäkkou handričkou.

Rudolf vytiahol z vrecka plechovú škatuľku a hlučne ju postavil na pult.

„Počkaj ešte.“ Lekárnik zamieril k stolu, na ktorom stál veľký mosadzný mažiar. Chlapca zavolať k sebe.

„Pozri, môj experiment.“

Prisunul mu schodíky, pretože Rudolf nevidel na dno nádoby. V mažiari sa nachádzal jemný hnedý prášok. Voňal trochu ostro a horko.

„Čo je to za liek?“ spýtal sa Rudolf.

„Kakao,“ odvetil lekárnik. „Získava sa z pražených kakaových bôbov. Trochu sa s tým hráť. Bôby najemno rozdrvíť, pridám cukor, zmes premiešam a potom prilejem horúcu vodu. Je to lahodné, zo začiatku síce chutí trochu nezvyčajne, ale človek si zvykne.“

„A to by pomohlo mojej mamke získať späť silu?“ pozrel na neho Rudolf.

Lekárnik prisvedčil. „Keď sa však kakao zmieša s vodou, rozriedi sa. Chápeš?“

Chlapec prikývol. „Nedá sa prášok užiť len tak, na lyžičke?“

Lekárnik súhlasne zažmurkal: „To áno, ale nemá dobrú chuť a suchý prášok dráždi na kašeľ. Preto som trochu experimentoval.“

Flückiger kývol na Rudolfa, aby ho nasledoval dozadu. Tu miešal lieky, všakovaké mastičky a pripravoval bylinné extrakty. Nad ohniskom bublala v nádobe akási tekutina. Rudolfovi bol ten horký zápach povedomý. To bude asi vermút, ktorý mama podávala pri žalúdočných kŕčoch alebo vetroch. Lekárnik sňal hrniec z ohňa a položil naň nádobu s maslom, ktoré však voňalo úplne inak. Z mažiara odobral trochu kakaovo-cukrovej zmesi, pridal časť roztopenej maslovej hmoty a rýchlymi pohybmi všetko premiešal drevenou vareškou. Potom naplnil formičku hrudkovitou hmotou.

„Pozri, tieto už vychladli.“ Lekárnik vyklopil z formy kakaové toliare, jeden z nich zobral, rozlomil ho a podal Rudimu na ochutnanie. Chlapec si kúsok odhryzol. Napriek tomu, že obsahoval cukor, bol horký a drobil sa v ústach.

„Čo na to povieš?“ hľadel na neho lekárnik.

Rudolf sa zamyslel. „Na pečivo je to primálo sladké a príliš sypké,“ skonštatoval. Koniec koncov, bol predsa synom cukrára.

„A ako medicína?“

„Ujde to. Nie je to také zlé ako vermút, ktorý sa našťastie pije len v prípade bolesti brucha.“

„Vidím, že si sa už čosi naučil od rodičov,“ usmial sa lekárnik.

„Ak to vyrábate vy, potom to bude liek. Na čo slúži?“

„Na slabosť a vyčerpanie. Navracia silu a energiu. A okrem toho ešte aj chutí.“

„Zoberiem všetky toliare, ktoré máte, aby mama vyzdravela a zosilnela.“

„Hohó, chlapček, to by si musel mať v pokladničke veľmi veľa naozajstných toliarov. Kakao je drahé a zmes s kakaovým maslom je náročná na prípravu. Obávam sa, že si to nikto nemôže dovoliť. A okrem toho, s výsledkom stále nie som spokojný. Je to príliš hrudkovité a sypké.“

„Lenže ak by to mamke pomohlo...“

Rudolf sklamané zvesil hlavu. Načo mu lekárnik všetko ukazoval a dával ochutnať, keď ho nakoniec posielal domov s prázdnyimi rukami? Chlapec preglgol. Vybral plechovú škatuľku a jej obsah vysypal na pult. Najväčší poklad, ktorý kôpka obsahovala, boli dva dvadsaťtrappený, ostatné nestálo za reč. Keď zachytil lekárnikov súcitný pohľad, zahryzol si do pery. Flückiger si povzdychol.

„Ešteže tu dnes nie je moja Gertraud. Tá by mi dala!“

Vzal si dvadsiatniky a ostatné mince nechal tak. Potom položil na pult flaštičku s tymianovou tinktúrou a do papiera zabalil dva čokoládové toliare.

„Na, zober si. O chvíľu tu bude Gertraud. A tvojej mame želám skoré uzdravenie! Dúfam, že ju čoskoro stretneme vonku alebo v cukrárni.“

Rudolf potiahol nosom. Najskôr siahol po toliaroch, potom po hnedej flaštičke a nakoniec si schoval plechovku.

„Všetko dobre dopadne. Potom sa tu zastav, aby som vedel, či jej moje toliare pomohli,“ lúčil sa s chlapcom.

Rudolf prikývol. Poďakoval sa, chytil kľučku, a keď vyšiel na ulicu, rýchlo si z kútika oka utrel slzu. Cestou domov si po-

myslel, že čokoládové toliare sú príliš drahé a masa zle vymiešaná. Akoby mu medzi zubami stále zostávali zrnká piesku. Keby mal potrebné suroviny, otec by zmes spracúval dovedy, kým by nebola jemnejšia a dala sa lepšie tvarovať. Možno by do nej pridal aj nejaké korenie. Určite by niečo vymyslel! Starí Mexičania považovali čokoládu za nápoj kráľov a kňazov, povedal mu Flückiger. V Zürichu však kráľa nemali a kňazi nepôsobili veľmi zámožným dojmom. Zato zürišskí majitelia tovární so svojimi pradiarňami a tkáčovňami mali peňazí ako pliev, aspoň to tvrdil jeho kamarát Heini. To by bol obchod!

KATHARINA

Mama prišla po druhý raz do izby a naklonila sa k dcére, aby jej povedala, že večer príde búrka. Katharina to určite počula, no neodpovedala. Drevené paličky len tak lietali po napnutých strunách cimbalu hore a dolu, akoby hral sám od seba, bez jej pričinenia. Skladbu vlastne poznala naspamäť, iba na jednom mieste sa občas zasekla alebo netrafila tón. Ľudia si to nevšimnú, no otec áno. Radšej bude ešte viac cvičiť, aby to znelo tak, ako má.

„Naozaj?“ zapochybovala Katharina. „Veď je tak teplo, že sa ani lístok nepohne. Odkiaľ by sa tu v takýto príjemný letný deň vzala búrka?“

Jej mama niekedy naozaj počula aj trávu rásť. Neustále si robila starosti, najmä o ocka a o ňu. Vraj búrka! Vyzrela z okna, no na oblohe nebolo ani mráčika.

„Veď uvidíš,“ poznamenala.

Katharina zamrzla s paličkami vo vzduchu: „Ako si na to prišla?“ zavrčala podráždene.

„Jednoducho to cítim, mám v sebe taký nepokoj.“

„Pche!“ Katharina len mávla rukou a švihala paličkami po cimbale čoraz rýchlejšie. Mama sa však nedala tak ľahko odbiť.

„Ktovie, ako dlho bude musieť ocko zostať vo veži... Bud' taká dobrá a zanes mu jedlo, dnes si so sebou takmer nič nezobral.“

Odtiaľ teda vietor fúka! „Lenže do nedele sa musím naučiť skladbu. Ak ju nezahrám správne, ocko sa nahnevá.“

„Zlatko, nacvičovať budeš neskôr. Chod' už, nech si do búrkky doma. Ponáhľaj sa a obleč si kabát.“

„Kabát v tejto horúčave?“ Mama to niekedy so svojimi ‚predtuchami‘ naozaj prehánala. Na druhej strane, dnes sa na hranie aj tak nemôže sústrediť. Stále totiž musí myslieť naňho. Na toho študenta. Katharina chodievala už dva roky dennodenne do krajčírstva Wyss, najskôr ako pomocníčka, teraz ako učnica. A dnes, keď odchádzala domov, ju oslovil na ulici. Podal jej ihelníček, ktorý jej sklzol zo sukne, keď sa na nej uvoľnila hodvábná stuha. Dobehol ju a úctivo sa uklonil.

„Aj slečna je taká pichľavá ako bodliak, ktorým je vyzdobený jej ihelníček?“ spýtal sa zastretým hlasom a uši sa mu pritom červenali.

Katharina sa úklonom poďakovala, zobrala ihelník a znovu si pripevnila zelenú stuhu na pás. Keby bola vedela, že dnes mládenca stretne, zložila by si v dielni zásteru a teraz by sa nemusela hanbiť. Vychudnutý mladík v úzkych pruhovaných nohaviciach a priliehavom kabáte ešte raz nadvihol svoj mierne obnosený cylinder. „Salomon Fehr,“ predstavil sa, „študent práva.“ Hlas nemal o nič silnejší než nohy.

„Katharina Ammannová,“ povedala s úsmevom. „Alebo Chatrina, ako ma všetci volajú.“

„A čo tu robíte?“ spýtal sa študent a pohľadom zablúdil na fasádu domu.

„Učím sa u pani Wyssovej krajčírskemu remeslu.“ Vzápätí dodala, že musí ísť domov, pretože na ňu čaká mama. „Zbohom,“ zvolala a rozbehla sa dolu ulicou, až jej na zástere nadsakoval ihelníček. Keď pri meštianskom dome Haus zum Rech zabočila na Spiegelgasse, ešte raz sa obzrela ponad plece. Študent sa za ňou stále pozeral. Katharina už-už chcela zdvihnúť ruku a zamávať mu, no potom si uvedomila, že by to určite nebolo vhodné. Za normálnych okolností by sa ešte zastavila pri výkladoch, no dnes jej bilo srdce ako zvon. Lapajúc po dychu dorazila domov oveľa rýchlejšie než obyčajne.

RUDOLF

Rudolf sa náhlil ulicami mesta k cukrárni Vogel. Dvere do obchodu otvoril tak prudko, že zazvonili ako pri požiarom poplachu. Pozdravil zákazníčky, ktoré sa tu pri zákusku zišli na popoludňajší rozhovor. Nechýbala medzi nimi ani pani Vogelová. Spolu s manželom vlastnila dom na Marktgasse 5, ku ktorému patrila aj cukráreň, kde bol Rudolfov otec tovarišom.

„Ako sa má mama, Rudi?“ spýtala sa pani majiteľka.

„Doniesol som jej liek.“ Rudolf vytiahol z vrecka tinktúru a ukázal ju dámam. O toliaroch nepovedal ani slovo. Bolo to jeho a lekárnikovo tajomstvo.

Chlapec bral schody po dvoch, vo vrečku zvieral fľaštičku prstami, aby mu nevypadla. Keď otvoril dvere bytu, hneď vedel, že sa niečo zmenilo. Natiahol uši a začul tiché zvuky.

Z jednej z vedľajších uličiek sa ozýval unavený dupot konských kopýt, z neďalekého dvora doliehalo prášenie koberca a z diaľky prichádzal hluk brúsneho kameňa, na ktorom niekto z Jenišov – tulákov a kočovníkov – ostril nože a nožnice. V maminej izbe ktosi otvoril okno. Možno to bola dokonca ona sama. Rudolf vopchal hlavu do dverí a zbadal mamu ležať v posteli. Pri pohľade na syna sa usmiala.

„Mami,“ povedal nežne Rudolf, vybral z vrecka hneď fľaštičku a položil ju na nočný stolík, „priniesol som ti liek.“

„Dal si ho lekárnikovi pripísať na účet?“ spýtala sa a vystrela k synovi ruku.

„Zaplatil som,“ odvetil, „peniazmi z pokladničky.“ Potom vybral z druhého vrecka malé vrecúško, rozbalil toliar, kúsok z neho odlomil a priložil mame k ústam.

„Čo je to?“ pozerala na čudnú hmotu.

„Medicína, ochutnaj,“ pobádal ju.

Mama otvorila ústa a chlapec jej položil na jazyk kúsok čokolády. Opatrne ho rozhryzla.

„No, to je liek, ktorý pre zmenu aj chutí,“ poznamenala so slabým úsmevom, „nie ako môj silný extrakt z tymianu. A z tohto vyzdraviem?“

„Určite áno,“ prikývol Rudolf. „Povedal to lekárnik. Tymian pomáha vyliečiť kašeľ a tieto toliare ťa postavia na nohy a vrátia chuť do života.“

„To tvrdí lekárnik.“

„A ty mu neveríš?“ chytil ju za ruku Rudolf.

„Samozrejme, že mu verím. Je predsa študovaný a má univerzitný diplom. Ak to povie on, tak to bude pravda. Ako sa ten liek vlastne volá?“

„Lekárnik vravel, že je to čokoláda.“

„Čokoláda na jedenie?“ zamrmlala neveriacky mama. „Nie na pitie? To je pre mňa? Rudi, veď nie som princezná, som len žena cukrára.“

„Si moja mamka.“ Rudolf potiahol nosom. „A chcem, aby si sa vyliečila.“

Mama vzala synovu ruku do svojej a pohladkala ju. „Ďakujem ti, synček. Myslím si, že už cítim jej účinky, ale dúfam, že nevyzdriavim tak rýchlo.“

Rudolf na mamu nechápavo pozrel. Prečo by chcela zostať dlhšie v posteli?

„Aby som dostala aj druhý kúsok,“ dodala a uštípla syna do líca.

Do prstov sa jej opäť vrátila sila. Rudolf si prešiel rukou po boľavom líci a usmial sa. A potom mu mama položila otázku, na ktorú čakal celú večnosť: „Ako bolo dnes v škole?“ Nedočkavo jej porozprával o debničke na nábreží, z ktorej vybehlo prasa a s kvičaním ušlo.

„Ale teraz ma vodiš za nos,“ zapochybovala mama. „Práve si si to vymyslel.“

„Nie, nie, prisahám, že sa to naozaj stalo!“

„Čo ty všetko nezažiješ po ceste zo školy! Niet divu, že ti tá krátka cesta domov vždy tak dlho trvá,“ povedala. „Môžeš znovu postaviť na sporák polievku? Trochu som vyhladla.“

„Aj ja.“ Rudolf vystrelil do kuchyne ako namydlený blesk a položil hrniec na sporák. To je dobré znamenie, že mame zasa chutilo jesť. Keď sa vrátil do izby s tanierom polievky a chlebom, prvý čokoládový toliar bol už fuč.

„Neviem sa jej nabažiť,“ povedala mama. „Nechce sa mi veriť, že je to liek. Ale naozaj som pookriala.“

Rudolf jej opatrne pridržal tanier, aby sa najedla.

„Tá čokoláda z lekárne je určite hriešne drahá, však?“ poznamenala.

„Keď budem trochu starší, sám ju budem vyrábať,“ vyhlásil Rudolf.

„Chceš byť lekárnikom? Doteraz som si myslela, že sa učíš u otca za cukrára.“

Rudolf prikývol. „To áno. Ale čokoláda je predsa sladkosť. A v príprave cukroviniek sme určite lepší ako lekárnik Flückiger.“

„My sme lepší?“ zopakovala mama pomaly.

„No... ja s ockom.“

„A otcovi si už povedal o svojich plánoch?“

„Zatiaľ nie,“ priznal chlapec.

„Ešte to zopár rokov počká, najskôr musíš dokončiť školu a vyučiť sa. Aspoň máš nejaký plán. Ale Rudi, čo ak ocko do toho nebude chcieť ísť? Čo potom?“

Rudolf naklonil tanier, aby mama mohla dojesť polievku. „Tak sa do toho pustím sám,“ povedal rozhodne. „Uvidíš!“

KATHARINA

Dvadsaťštyri, dvadsaťpäť, dvadsaťšesť. Katharinine oči si rýchlo privykli na pochmúrne prítmие veže. Bolo dusno a steny boli také vlhké, až sa zdalo, že sa potia. K prvej plošine viedlo dvadsaťsedem schodov, nie dvadsaťšesť. Znovu sa pomýlila. Otec hovoril, že sa musí viac sústrediť a nemyslieť na hlúposti. No teraz musela dávať pozor na jedlo v hrnci. A vyššie čísla jej robili problém. Počas štyroch rokov v škole sa toho veľa nenaučila. A to tam chodila v lete aj v zime. Nie ako deti továrnikov z mesta či sedliakov, ktoré často navštevovali len nedeľnú školu. V lete totiž museli pomáhať na poli a v stajni. Počítať sa naučila až neskôr, od otca. Aj písanie si trénovala tu hore vo veži, pretože v škole na to bolo príliš málo času. Stačí, keď budete vedieť trochu čítať a napísať svoje meno, vravieval im

učiteľ. Komu by ste písali listy? Každé kresťanské dieťa by si malo vedieť čo-to prečítať z Biblie. Zdalo sa, že inú literatúru učiteľ ani nepoznal. No ako neskôr zistila, tu hore, v otcovej izbe, sa nachádzali knihy sväte i menej sväte. Vždy sa cítila výnimočne, keď otvárala jeden z hrubých kožených zväzkov a obracala šuštiace listy predsádky – ako otec nazval tie stránky, ktoré ešte neboli celé popísané – aby sa človek dostal k začiatku príbehu.

*To, čo som sa o príbehu úbohého Werthera len dokázal dozvedieť, som usilovne spísal, tu vám to predkladám, a viem, že mi za to budete ďakovať. Jeho duchu a charakteru nemôžete odoprieť svoj obdiv a lásku, jeho osudu svoje slzy.** Tieto dve vety Katharina čítala tak často, že ich vedela naspamäť.

Štyridsaťsedem, štyridsaťosem, štyridsaťdeväť. Na ďalšom úseku odrazu napočítala o dva schody viac, napokon to vzdala. Ešte stále sa jej nepodarilo prečítať celú knihu od Goetheho. Už len prvé vety boli také dlhé a náročné... možno sa jej to ani nikdy nepodarí. Ale niekedy by sa rada dozvedela, ako to bolo s tým Wertherom, a prečo sa mu nevodilo dobre.

V kabáte, ktorý jej nanútila mama, jej bolo čoraz teplejšie. Položila hrniec na zem, vyzliekla si ho a prevesila cez rameno. Vstúpila do zvonice, kde sa vždy rozozvučala päťica zvonov Kostola svätého Petra. No zostávalo jej ešte jedno poschodie s hodinovým strojom. Hodinár Hüttinger sem chodil niekoľkokrát denne, aby pomocou kladkostroja natiahol závažie zariadenia. Hodiny Kostola svätého Petra boli totiž najdôležitejšími v meste – podľa nich nastavovali všetky ostatné. Otec tvrdil, že osem metrový priemer ciferníka je najväčší na celom svete.

* z knihy: *J. W. Goethe-Utrpenie mladého Werthera, preklad Linda Magáthová 2020, vydavateľstvo SnowMouse Publishing, edícia Stálice, Bratislava*

Hodinová a minútová ručička spolu dosahovali dĺžku jednej z pramíc na rieke Limmat. Keď otec meral Katharinu pri nástupe do školy, nadšene zvolal: „Teraz si konečne taká veľká ako jedna z rímskych číslic na hodinách svätého Petra!“

Keď Katharina minula zvonnicu a miestnosť s hodinami, prešla cez komoru s piatimi zvonmi. Najväčší bol umieračik a najmenším zvon, ktorým sa ohlasovali krstiny. Vo výške štyridsiatich metrov sa konečne dostala na strážne poschodie. Tu murivo končilo. Špicatú vežu pokrývali tisícky drevených šindľov z Engadinu. A v strážnej veži sedel jej otec – požiarny strážca Kostola svätého Petra. Aspoň odkedy jej pamäť siahala. Ocko tu mal posteľ, stôl, stoličku a policu s knihami. Najvýznamnejší bol však roh, ktorým ohlasoval, keď niekde zbadal bľať plamene, a červená vlajka, pomocou ktorej v jednom zo štyroch okien ukazoval smer, odkiaľ oheň prichádzal. V noci používal namiesto vlajky červený lampáš.

Ako vždy, spoznal ju podľa krokov a dychčania. Inak sa tu málokedy niekto ukázal. Mama, ktorá ho kedysi navštevovala častejšie, za ním teraz radšej posielala dcéru.

„Chatrina, čo tu robíš? Veď mám všetko, čo potrebujem.“ Otec mal na sebe, ako obyčajne, krátke kožené nohavice nad kolená, ľanovú košeľu, a keď si okolo krku uviazal červenú šatku, stal sa z neho hudobník. Tu hore slúžil ako mestský požiarny strážca a vždy, keď odbila štvrťhodina, vydal sa na obchôdzku po veži. Postupne otváral všetky štyri okná a pohľadom kĺzal po meste a krajine. Ak sa mu niečo zdalo podozrivé, vzal do ruky ďalekohľad. Medzitým vyrábal, pílił a leštil svoje hudobné nástroje.

„Mamka povedala, že príde búrka,“ lapala po dychu Katharina.

„Hovorí, že dnes?“ Kaspar Ammann sa postavil a zahľadel von oknom, smerom k dvom vežiam kostola Grossmünster. Obloha bola bez jediného mráčika. Pristúpil k opačné-

mu oknu s výhľadom na pohorie Albis. Tam sa nad horským pásmom nahromadilo niekoľko neškodných mrakov.

„Tá naša Babette dala opäť na svoj šiesty zmysel,“ zamrm-lal a vrátil sa k písaciemu stolu.

Kúskom plátna, na ktorom boli zrnká piesku, komótno vy-leštil korpus cimbalu. Handry na leštenie nástrojov si vyrábal sám. Katharina rýchlo otvorila okno, lebo nemohla vystáť zá-pach gleja, ktorý používal na lepenie piesočných zrníek.

Oči jej skĺzli na malú cimbalovú dosku, na ktorej práve pracoval. Na obe strany nalepil kobyľky, cez ktoré natiahol struny, vždy po tri na jeden tón.

„Už onedlho si na ňom zahráš,“ oznámil jej spokojne. Katharina bola vždy prvá, kto smel nový nástroj vyskúšať. Kým pohybovala paličkami po strunách, otec pozorne počúval, či je zvuk dostatočne čistý. Všimol si každé jedno zaváhanie, každý tón, ktorý nebol stopercentne jasný. No nemusel nič hovoriť, počula to aj sama.

„Čo je nové v krajčírskej dielni Wyss?“ spýtal sa otec.

„Nič zvláštne,“ odvetila Katharina.

Otec zložil z hrnca pokrievku, vopchal doň prst a obľízal. „Hm, mamina jačmenná polievka je ako vždy výborná!“

Katharina sledovala, ako si zo zásuvky vybral lyžicu a na-črel ňou do hrnca. Mala by to ockovi povedať? A prečo vlastne nie? Aj tak mu vždy všetko prezradí. A nedávno mala štrnásť.

„Dnes som spoznala jedného mládenca,“ začala Katharina. „Na Neumarkte. Študenta.“

„Študenta? Teda tak.“ Otec sa zatváril, akoby to nebolo nič zvláštne a pokračoval v jedle, ani sa na ňu nepozrel. „A? Páči sa ti?“

Katharina očervenela a napila sa vody. Predstavila si mla-díka v pruhovaných nohaviciach a priliehavom kabáte, ako žmolil v rukách ošúchaný cylinder. „Je veľmi chudý a mal úpl-ne červené uši,“ povedala. „A jeho cylinder už nie je najnovší.“

„Aha. Takže je tenký ako fazuľová tyč,“ zhrnul otec, srkajúc polievku. „A nemá ani na slušný klobúk. Nič pre teba, keď nemá dosť ani pre seba.“

„No tak,“ rozohnila sa Katharina, „veď mi len podal ihelníček, keď mi spadol. Správaš sa, akoby ma požiadal o ruku.“

„To by bolo oveľa krajšie,“ podotkol Kaspar Ammann. „Moju krásnu dcéru s gaštanovými vlasmi.“

„Vieš, niektorí hovoria, že som ako Jenišanka.“

„Ach, nech si hovoria. To je čistá závišť.“

Zvon pod nimi odbil prvú štvrthodinu. Otec zamieril k južnému oknu a Katharina automaticky vrhla skúmový pohľad zo severného okna veže. Obloha odrazu stmavla, takmer očernela. Nad riekou Limmat sa naozaj k niečomu schyľovalo. Husté, šedé mračná sa kopili na seba, a keď dorazili k stredu rieky, vyšľahol z nich blesk, ktorý zasiahol ostrovček.

„Ocko!“ vykrikla zdesene Katharina, držiac v rukách okenné krídlo. „Do ostrova udrel blesk!“

Otec bol jedným skokom pri nej. Božemôj, hádam len nezhorí drevený krytý most, ktorý k nemu vedie. Blesk zjavne zasiahol jednu z budov papierenského mlyna. Požiarny strážca zatrúbil do večerného pokoja mesta. Väčšina obyvateľov Zürichu práve sedela pri večeri. Katharina mávala vlajkou, zatiaľ čo otec zapaloval červený lampáš. Ostrov bol zo všetkých strán obkolesený vodou. Chvíľu potrvá, kým sa plamene rozšíria na breh. Ak by hasiči okamžite vyrazili, možno by sa dalo zabrániť najhoršiemu.

„Mamka mala predať len pravdu,“ poznamenal otec. „Ako dobre, že ťa za mnou poslala! Bež rýchlo k požiarnemu majstrovi na Stegengasse. Poznáš cestu, však?“

Katharina prikývla a rozbehla sa. Keď utekala cez zvonicu, počula, ako otec znova trúbi do rohu. Pred kostolom sa zhromaždili prví muži a Katharina kričala, najhlasnejšie ako vládala: „Horí, horí!“ a uháňala k domu požiarného majstra.

RUDOLF

V to ráno bolo jazero celkom iné ako obyčajne. Práve vyšlo slnko a nad východným brehom vykúkal úzky pás oblohy, modrý ako nezábudka. Nad ním sa tiahol lososovo-ružový pruh oblakov, pripomínajúci rybársku sieť prehodenú na brehu.

Tovariši a pomocníci z cukrárne Vogel, medzi nimi aj Rudolfov otec, nosili k jazeru vo dvojiciach drevené podnosy so starostlivo zabalenými tortami. Rudolf mal na starosti drobné pečivo, no zrazu zastal a v nemom úžase pozoroval oblohu.

„Pozri, David, tvoj chlapec tam stojí tak zbožne ako pri nedeľnej kázni v kostole,“ zavolať Uli na Rudolfovho otca. „Akoby videl jazero po prvý raz v živote.“

Rudolf si ani neuvedomil, že košíky s cukrovinkami, ktoré mu zverili, položil na zem. Rýchlo uchopil najskôr ten s tartaletkami, potom aj druhý s miniatúrnymi bábovkami s cukrovou polevou a pokračoval k lodi, ktorú medzitým naložili. Ploché plavidlo malo uprostred slamenú strechu, ktorá chránila pasažierov i tovar pred slnkom. Lodníci museli prepraviť škatule do Küssnachtu. Cukráreň Vogel bola svojimi tortami a pečivom vychýrená po celom pobreží Zürišského jazera a žiadna svaďobná hostina sa nezaobišla bez ich skvelých dezertov.

„A teraz sa už vydajte na cestu!“ zvolal na lodníkov Rudolfov otec, keď sa presvedčil, že je náklad bezpečne uložený. Nemohol sa dočkať, kedy bude vzácny tovar spoľahlivo v cieľi. Cesta po rieke bola stále bezpečnejšia než preprava vozom po krivoľakých cestách.

„Určite ste si opäť dali záležať a všetko starostlivo zabalili. Pracujete na sto percent, Sprüngli, nemám pravdu? Budte

pokojný, nie je to prvýkrát, čo prevážame vaše cukrovinky – a vždy bez ujmy.“

„V každom prípade, zabalené sú naozaj dôkladne. Ak sa niečo stane, nebude to kvôli tomu,“ odvetil David Sprüngli a usadil sa medzi košíky a debničky, ak by ich bolo treba v prípade núdze pridržať. „Skôr ma trápi, ako dlho vám potrvá plavba a kedy konečne vyrazíme. Ja som pripravený.“

„Tvoj otec je skutočný vtipkár,“ žmurkol jeden z veslárov na Rudolfa. „Nesmierne prívetivý a spoločenský!“

V skutočnosti Rudolfov otec vôbec nebol známy svojim zmyslom pre humor, ale skôr usilovnosťou a ustavičnou aktivitou. Pracoval od svitu do mrku a bol neustále na nohách.

„Čo ten Sprüngli dokáže vo svojej päťdesiatke,“ nechal sa nedávno počuť jeho vedúci, radný a cukrár pán Vogel, „neurobia ani dvaja mladí učni dokopy.“ David Sprüngli so širokým čelom, hustými tmavými vlasmi a krátkym krkom – ktorý dodával jeho výzoru zavalitosť býka, sa smial len zriedkakedy. Za humor v dome zodpovedala skôr jeho žena.

„No, poďme už! Nie sme tu pre zábavu!“ zvolal David Sprüngli.

Lodivod naskočil a zaujal svoje miesto na ľavej strane kormy. Jeho kolega stál vpredu a druhé veslo natáhoval cez provu na pravú stranu. „Ako tamtí,“ dodal David a ukázal hlavou na druhú loď plaviacu sa po jazere, ktorú riadili postojacky dvaja veslári. Aj Rudi, stojaci na brehu, sa pozrel tým smerom. Na pramici sedeli dvaja pasažieri, muž, otočený chrbtom proti smeru plavby a oproti nemu pekné dievča, možno jeho dcéra. Spod tmavého kabáta mu vytŕčala biela košeľa a okolo krku mal uviazanú červenú šatku. Vedľa neho ležal na lavičke akordeón. Aj dievčina mala pri sebe hudobný nástroj zabalený v súkne. Podľa tvaru išlo o cimbal. Na krku sa jej vynímala taká istá červená šatka, ktorú jej obopínali úhladné čierne kučery. Slamený klobúk mala pod bradou uviazaný ružovou hodváb-

nou stuhou a tvár si zakrývala papierovým vejárom, ozdobeným notami. Ak by sa podľa nich spievalo alebo hralo, pravdepodobne by vytvorili melódiu. Rudolf by si ju rád vypočul, a najradšej v podaní toho dievčaťa, z ktorého videl len vlasy a pár čokoládovotmavých očí. Chlapec pocítil v bruchu zvláštne šteklenie. Muselo to mať niečo dočinenia s ňou, s dievčinou, ktorá skrývala svoju tvár za vejár. Určite bola pekná ako Snehulienka zo starej rozprávkovej knihy, ak nie ešte krajšia.

Lodníci pripevnili na boky člna držiaky na veslá.

„Nie je to požiarny strážca svätého Petra s dcérou?“ zvolal kolega z provy.

Dievča si všimlo, že lodníci so svojimi pomocníkmi zo súše na nich hľadajú a priateľsky im zamávala. Muž vzal do rúk akordeón a zahral im veselú pesničku.

„Otec, smiem sa pridať na plavbu do Künsachtu?“ spýtal sa Rudolf pohotovo, zatiaľ čo sa loď odrážala od brehu.

„Neplánoval si ísť s Heinim na rybačku do záhradného parku?“ podotkol otec.

„To pekné dievča mu pomútilo hlavu,“ doberal si ho lodník. „Chcel by si si s ňou raz zatancovať na svadbe, nemám pravdu, Rudi?“

„A vieš vôbec tancovať?“ podpichoval chlapca Uli. „Od otca si sa to určite nenaučil. Ešte nikdy som ho nevidel na parkete.“

„Tak nastúp,“ podvolil sa otec, „ale rýchlo, musíme vyplávať.“ Vôbec mu neprekážalo, že si z neho ostatní utáhujú.

Rudolf rýchlo naskočil do člna, ktorý sa trochu rozhojdal, no lodníci pomocou dlhých vesiel okamžite obnovili rovnováhu.

„Tak sa pozrime, kto dorazí do cieľa ako prvý,“ zvolal veslár na korme a rýchlo sa pridal k rytmu svojho kolegu.

Obloha sa vyjasnila a o chvíľu sa obe lode ocitli takmer na rovnakej úrovni. Rudolf sledoval dievča tak dlho, že si napo-

kon všimla jeho pohľad a usmiala sa. Vtedy odvrátil zrak. Tak rád by ju počul hrať. No boli len dodávatelia, nie svadobní hostia. Za dezerty už ďalej preberali zodpovednosť hostinskí a otec sa aj tak bude ponáhľať naspäť.

Rudolf pomáhal v Künsachte pri vykladaní, zatiaľ čo sa hudobníci vydali na cestu do hostinca.

„Dáte si pohár piva, Sprüngli? Iste ste po ceste vysmädli.“ Hostinská načapovala Rudolfovmu otcovi pohár piva a chlapec využil príležitosť, aby sa potajomky vykradol pohľadať svadobnú sieň. Tam našiel akordeón a kontrabas opretý o stenu, a za vrchstolom dlhého, slávnostne prestretého stola sedelo to dievča s ebenovými vlasmi. Keď zbadalo Rudolfa, usmialo sa.

„Ach, to si ty,“ prehodilo. „Ten chlapec z druhej lode.“

„Volám sa Rudolf,“ predstavil sa. „A ty?“

„Katharina. Ale volajú ma Chatrina. Aj ty hráš na nejakom hudobnom nástroji?“

Rudolf pokrútil hlavou. „Zahráš mi niečo?“

Dievča na malý okamih zaváhalo. „Tak dobre. Aj tak sa musím rozohrať na cimbale a bude ho treba ešte raz nalaďiť.“ Z plátenného vrečka vytiahlo dve tenké paličky a jemne, no zároveň rázne nimi začalo udierať do strún. Rudolf znovu pocítil šteklenie v bruchu i na tele, záchvevy mu prenikli až k hlave. Po chrbte mu prebehol mráz a melódia, ktorú dievčinka hrala, sa odrazu nezдалa len sladká, ale aj zvláštne smutná. Taká smutná, že chlapcovi takmer vyhrkli slzy.

„Čo sa deje?“ spýtala sa Katharina prekvapene a prestala hrať. „Tváriš sa tak čudne. Nepáči sa ti?“

„Ale áno, páči,“ zdôraznil Rudolf a stisol pery.

Dievča naňho pochybovačne hľadelo. „Niečo ti je. Tak von s tým!“

„Ja... chcem sa s tebou oženiť,“ vyjachtal Rudolf a celý očervenel.

„Čože? Hneď teraz?“ zasmiala sa Katharina.

„Teraz ešte nie,“ odvetil Rudolf. „Keď vyrastiem.“

„Kým ty vyrastieš, ja už budem stará dievka,“ uškrnula sa. „Mám štrnásť, nemôžem tak dlho čakať.“

„Musíš.“ Rudolf by najradšej vzal jej ruky do svojich a vti-sol jej na ústa bozk. Myslel to naozaj vážne.

„Ale prečo?“ Dievča odložilo paličky.

„Lebo chcem len teba a žiadnu inú.“

„No počkaj,“ zastavila ho. „A o môj názor sa nezaujímaš?“

„Ty ma nechceš?“

„Veď ťa vôbec nepoznám. A som od teba staršia. Nehodí-me sa k sebe.“

„Naopak, hodíme, veď uvidíš. Keď sa zo mňa stane dospelý muž, budem oveľa vyšší. Určite vyšší ako ty. A budem cukrárom a majstrom čokolatierom. S dobrým zárobkom. A ty budeš ešte krajšia ako si teraz.“

„Teda tak?“ zareagovala Katharina s úsmevom. „Odkiaľ to všetko vieš? Vari vidíš do budúcnosti?“

„Jednoducho to viem,“ vyhlásil Rudolf. „Len na mňa musíš počkať.“

Dievča sa znovu usmialo. Nebralo ho vážne, no Rudolf myslel svoje slová presne tak, ako ich vyslovil.

Zrazu vošli do sály ich otcovia. David Sprüngli mal na tvári namrzený výraz, ktorý väčšinu ľudí, vrátane jeho syna, zvyčajne vyplašil. S veľavravným pohľadom pozrel z dievčaťa na Rudolfa a potom sa obrátil k dverám.

„Ideme!“ zavelil.

„Adieu,“ lúčil sa chlapec nasledujúc otca. Poslednýkrát po-zrel na Katharinu, ktorá mu venovala neopísateľne pôvabný úsmev, zrkadliaci sa aj v jej tmavých, žiarivých očiach pripo-mínajúcich zrelé čerešne.

„Rudi!“ Rudolf bol akurát na ceste zo školy domov, keď ho na ulici zastavil lekárnik. Stál vo dverách apatieky a mával na neho novinami.

„Čo sa deje, pán Flückiger?“ spýtal sa Rudolf, keď vošiel do lekárne U slona.

„Poznáš pána Sucharda z Neuenburgu?“ vychrlil na chlapca majster. Rudolf pokrútil hlavou.

„Sucharda? Je Francúz?“

„Švajčiar,“ spresnil Flückiger a ukázal prstom na článok. „Pozri. Najlepšie bude, ak si to prečítaš sám. Vieš čítať, však?“

Rudolf opatrne prikývol. Noviny pritom ešte nikdy nečítal, iba vety zo školskej tabule. Trvalo mu dosť dlho, kým nahlas prečítal celé priezvisko toho Švajčiara, a ešte ho aj chybné vyslovil. Práve sa sústredil na jeho krstné meno, keď mu lekárnik vytrhol noviny z rúk.

„Najskôr sa musíš naučiť po francúzsky, Rudi. Je to nevyhnutné, ak sa chceš stať svetákom alebo aspoň kultivovaným človekom.“

„A čo je teda s tým mužom z Neuenburgu?“ vyzvedal Rudolf.

„Počúvaj teda, čo o ňom píšu. Philippe Suchard sa učil cukrárskemu remeslu u svojho brata v Berne. Dá sa povedať, že je kolegom tvojho otca, ibaže je mladší. Potom odcestoval do Ameriky, kde predával švajčiarske hodinky a výšivky. Po návrate z ciest si minulý rok otvoril obchod s cukrovinkami v meste Neuchâtel, čo je vlastne Neuenburg, ibaže po francúzsky,“ spresňoval lekárnik. „A teraz dobre počúvaj, Rudi: Tohto roku, anno domini 1826, založil v obci Serrières pri meste Neuchâtel továreň na výrobu čokolády Suchard.“

To bol teda dôvod, prečo mu chcel ukázať noviny. Suchard je švajčiarsky výrobca čokolády!

„Stroje v jeho továrni poháňa voda a navrhol ich sám. Nie je teda len majiteľom fabriky, ale aj objaviteľom a vynález-

com,“ uzavrel lekárnik. „Vieš, čo vynášiel? Ach, keby som už nemal toto povolanie, vedel by som si predstaviť, že by som tiež experimentoval a vymýšľal nové veci.“

„Čo sa mu podarilo objaviť?“

„Počkaj, hneď to nájdem: melanzér.“

„A to je čo?“

„Stroj na miešanie. Spracúva sa v ňom kakao a cukor, a predpokladám, že funguje oveľa lepšie než môj mažiar. Počkaj, prečítam ti, čo o ňom píšu: Melanzér je plochá žulová nádoba, ktorá sa zo spodnej strany ohrieva. V jej vnútri sa pohybujú žulové valce, nie ručne, ale pomocou vodnej sily. No, čo na to povieš?“ Lekárnik sa ponad okuliare zahľadil na chlapca.

„Dosiahne vyšší zisk než vy so svojím mažiarom,“ odvetil zamyslene Rudolf.

„Zaručene!“ prikývol Flückiger.

„A keď vyrobí viac čokolády naraz, nemusí ju predávať za také vysoké ceny ako vy svoje toliare.“

Flückiger sa na neho zostra pozrel. „Vravíš, že mám príliš vysoké ceny?“ zafunel. „A pritom som ti dal špeciálnu zľavu, keď tvoja mamka ochorela a prišiel si za mnou s pokladničkou plnou drobakov.“

Vari sa naňho teraz nahneval? Rudolf si nebol istý. „Ja,“ vyjachtal chlapec, „som to tak nemyslel.“

„Veď ja viem.“ Lekárnik ho potľapkal po pleci. „Iba žartujem.“

Rudolf si chcel zapamätať všetky francúzske výrazy, aby o nich mohol rozpovedať mame. Ale kým sa doma usadil k obednému stolu, vyšumelo mu z hlavy dokonca aj meno vynálezcu, nehovoriac o názve jeho objavu. Veľmi dobre si však pamätal jednu vec — ako prístroj francúzskeho čokolatiera funguje.